

NATIONAL AND
INTERNATIONAL
SRIPATUM
UNIVERSITY
CONFERENCE
2019

SPU
SRIPATUM
UNIVERSITY

SPUCON
2019
19 DECEMBER
Sripatum University, Bangkok, Thailand

หนังสือประมวลบทความ (PROCEEDINGS)

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ
มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562
เรื่อง วิจัยและนวัตกรรมเพื่อประเทศไทย 4.0

**The 14th National and International
Sripatum University Conference (SPUCON2019) :
Research and Innovations for Thailand 4.0**

Auditorium Room 1-2, 40th Year Sripatum Building (Building 11), Floor 14,
Sripatum University, Bangkok , Thailand

หนังสือประมวลบทความ (Proceedings)

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562 เรื่อง วิจัยและนวัตกรรมเพื่อประเทศไทย 4.0

(Research and Innovations for Thailand 4.0)

วันพฤหัสบดีที่ 19 ธันวาคม 2562

ณ ห้อง Auditorium ชั้น 14 อาคาร 40 ปิ่มมหาวิทยาลัยศรีปทุม

รวบรวมโดย

คณะกรรมการพิจารณาผลงาน

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ประจำปี 2562

ออกแบบปกโดย งานกราฟิกและศิลปกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

จัดรูปเล่มโดย รองพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม

- บทความทุกเรื่อง ได้รับการตรวจสอบทางวิชาการ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แต่ข้อความและเนื้อหาและบทความที่ดีพิมพ์เป็นความรับผิดชอบของผู้เขียนแต่เพียงผู้เดียว มิใช่ความคิดเห็นและความรับผิดชอบของมหาวิทยาลัยศรีปทุม
- การคัดลอกอ้างอิงต้องดำเนินการตามการปฏิบัติในหมู่นักวิชาการทั่วไป และสอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

สารบัญ

	หน้า
สารอธิการบดี	IV
คณะกรรมการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562	V
ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ	IX
กำหนดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม	
ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562	XII
สารบัญบทความ	XIV

สารอธิการบดี

มหาวิทยาลัยศรีปทุม เป็นสถาบันอุดมศึกษาเอกชนที่เดินโตรนานาเกือบ 5 ทศวรรษ ภายใต้ปณิธาน “ปัญญา เชี่ยวชาญ เป็นบาน คุณธรรม” โดยเชื่อมั่นในปรัชญาที่ว่า “การศึกษาสร้างคน คนสร้างชาติ” โดยมหawiทยาลัยศรีปทุม มีพันธกิจที่สำคัญในการผลิตบัณฑิต พัฒนางานวิจัย บริการวิชาการแก่สังคม และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม สำหรับ พัฒนากิจด้านการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีปทุมได้ส่งเสริมและสนับสนุนการทำวิจัยและงานสร้างสรรค์ของบุคลากรมาอย่าง ต่อเนื่อง ตลอดจนการพิจารณาจัดสรรและกลั่นกรองทุนวิจัยภายในให้สอดคล้องกับทิศทางการวิจัยของประเทศ ที่ให้ ความสำคัญกับการวิจัยเชิงนูรณะการหรือเชิงสาขาวิชาการ การสร้างเครือข่ายการวิจัย โดยความร่วมมือกับแหล่งทุน ต่างๆ การบริหารจัดการความรู้จากการวิจัย การส่งเสริมและสนับสนุนการเผยแพร่ผลงานวิจัยในระดับชาติและ นานาชาติ และการนำผลงานวิจัยไปใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวาง

การจัดการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562 ในหัวข้อ เรื่อง “วิจัยและนวัตกรรมเพื่อประเทศไทย 4.0 (Research and Innovations for Thailand 4.0)” เป็นกิจกรรมทางวิชาการ ที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยในหลากหลายสาขาวิชา ไม่ว่าจะเป็นการวิจัยองค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การวิจัยองค์ความรู้ทางด้านสังคมศาสตร์และ มนุษยศาสตร์ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน และผลงานวิทยานิพนธ์ของนิสิตและนักศึกษาในระดับปริญญาโท และปริญญาเอก การจัดการประชุมวิชาการในครั้งนี้จะเป็นเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่สำคัญทางการวิจัยระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และนิสิตนักศึกษา ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ตลอดจนการสร้างเครือข่ายการวิจัยและ ความร่วมมือทางวิชาการในมิติต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

ในนามของมหาวิทยาลัยศรีปทุม ดิฉันขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ เกียรติคุณ ดร.วรศักดิ์ กนกนุกูลชัย ราชบัณฑิตและอดีตอธิการบดี สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย ที่ได้ให้เกียรติบันราษฎรพิเศษ เรื่อง “วิจัยและนวัตกรรม สำหรับประเทศไทย 4.0” และขอขอบคุณประธานห้องย่อย ตลอดจนผู้เข้าร่วมการประชุมวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณาบทความวิจัยทุกท่าน และคณะกรรมการจัดการประชุมวิชาการฯ ที่ทำให้การจัดการประชุมวิชาการในครั้งนี้ เป็นไปด้วยความเรียบร้อย และบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ทุกประการ

(ดร.รัชนาพร พุคยากรณ์ พุกกะมาน)

อธิการบดี

คณะกรรมการจัดงานประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562

1. ที่ปรึกษา

(1) อธิการบดี	ที่ปรึกษา
(2) ที่ปรึกษามหาวิทยาลัย	ที่ปรึกษา
(3) รองอธิการบดี	ที่ปรึกษา
(4) ผู้ช่วยอธิการบดี	ที่ปรึกษา

2. คณะกรรมการจัดประชุม

(1) รองศาสตราจารย์ ดร.นรนค์ อัญถินอม
(มหาวิทยาลัยศรีปทุม)	ประธาน
(2) ศาสตราจารย์ ดร.ประภาส จงสกิดวัฒนา
(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	กรรมการ
(3) ศาสตราจารย์ ดร.ไพบูลย์ สินЛАรัตน์
(มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์)	กรรมการ
(4) ศาสตราจารย์ ดร.วรศักดิ์ กนกนุกูลชัย
(สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย)	กรรมการ
(5) ศาสตราจารย์ ดร.สุภาชัย ยะวงศ์ประภาย
(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	กรรมการ
(6) ศาสตราจารย์กิตติคุณ เดชา นุญ้ำ
(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	กรรมการ
(7) ศาสตราจารย์เกยมสันต์ วิลาวรรณ
(ศาลาแรงงานกลาง)	กรรมการ
(8) ศาสตราจารย์เกียรติคุณนวลจันทร์ ทัศนชัยกุล
(มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์)	กรรมการ
(9) รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนा แก้วเทพ
(จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย)	กรรมการ
(10) Prof. Dr.Howard W Combs
(San José State University, USA)	กรรมการ
(11) Prof. Dr.Marina Vayndorf-Sysoeva
(Sholokhov Moscow State University for the Humanities, Russia)	กรรมการ
(12) Prof. Dr.Yoshida Masami
(Chiba University, Japan)	กรรมการ
(13) Prof. Dr.YoungHwan Kim
(Pusan National University, Republic of Korea)	กรรมการ

- (14) Dr. en C.E.T. Juan José Contreras Castillo
(Universidad de Colima, Mexico) กรรมการ
- (15) Dr. Daniel Tan Tiong Hok
(Taylor's Education Group, Malaysia) กรรมการ
- (16) รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช
(มหาวิทยาลัยศรีปทุม) เลขาธุการ

3. คณะกรรมการอำนวยการ

- (1) รองอธิการบดี (รองศาสตราจารย์ ดร.นรนก อชุ่กนอม) ประธาน
- (2) รองอธิการบดี วิทยาเขตชลบุรี (ดร.บุญนา ขัยจินดา) รองประธาน
- (3) รองอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิชัย เลิศไพบูลย์พันธ์) รองประธาน
- (4) ผู้ช่วยอธิการบดีทุกคน กรรมการ
- (5) คณบดีทุกคณะ กรรมการ
- (6) ผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป กรรมการ
- (7) ผู้อำนวยการวิทยาลัยนานาชาติ กรรมการ
- (8) ผู้อำนวยการกลุ่มงานทุกกลุ่ม กรรมการ
- (9) รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วิทยาเขตชลบุรี กรรมการ
- (10) ผู้อำนวยการหลักสูตรทุกหลักสูตร กรรมการ
- (11) ผู้อำนวยการศูนย์ส่งเสริมและพัฒนางานวิจัย เลขาธุการ

4. คณะกรรมการพิจารณาผลงาน

- (1) รองศาสตราจารย์ ดร.สุบิน ยุระรัช ประธาน
- (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธิตากรน์ สินจรัญศักดิ์ รองประธาน
- (3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ สิทธิจิรพัฒน์ กรรมการ
- (4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพัฒตรา ศรีญาณลักษณ์ กรรมการ
- (5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปราลี มณีรัตน์ กรรมการ
- (6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร สินจินดาวงศ์ กรรมการ
- (7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์วรากร ใช้เทียมวงศ์ กรรมการ
- (8) ดร.นันพลด กาญจนวัฒน์ กรรมการ
- (9) ดร.ชานนท์ วาสิงหน กรรมการ
- (10) นางนิภาวรรณ พุทธสงกรานต์ เลขาธุการ
- (11) ดร.瓦สวัตต์ สุติญญาณณี ผู้ช่วยเลขาธุการ
- (12) นางสาวอรกัญญา สุขแก้ว ผู้ช่วยเลขาธุการ

5. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์ คิลปกรรม จัดพิมพ์เอกสาร และจัดทำรายงานสืบเนื่อง

การประชุมวิชาการ (CD-Proceedings)

- (1) ผู้อำนวยการกลุ่มงานกิจการสัมพันธ์ ประธาน
- (2) ผู้อำนวยการสำนักงานประชาสัมพันธ์ รองประธาน
- (3) บุคลากรสำนักงานประชาสัมพันธ์ทุกคน กรรมการ

(4)	บุคลากรงานกราฟิกและศิลปกรรมทุกคน	กรรมการ
(5)	บุคลากรโรงพิมพ์ทุกคน	กรรมการ
(6)	นางสาวกรองทอง วงศ์สินสี	เลขานุการ

6. คณะกรรมการจัดทำและดูแล Website การประชุมวิชาการ

(1)	ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	ประธาน
(2)	เจ้าหน้าที่ศูนย์ ICT ทุกคน	กรรมการ
(3)	นายวิรุฬห์ ศัสดุระ	เลขานุการ

7. คณะกรรมการฝ่ายอาคารและสถานที่

(1)	นายภาคภูมิ อรรถกรศิริโพธิ์	ประธาน
(2)	นายปิยะศักดิ์ รัตนภักดิ์	รองประธาน
(3)	นายเศกสรรค์ เถียงเพราะ	กรรมการ
(4)	นายสมบูรณ์ แสงอินทร์	กรรมการ
(5)	นายวีรพล เกตุอร่าม	กรรมการ
(6)	นายเสน่ห์ เที่ยมพรหมมา	กรรมการ
(7)	นายสมหมาย เยี่ยมสถาน	กรรมการ
(8)	นายวัลย์ศักดิ์ กลัดเกี้ยว	กรรมการ
(9)	นายอานันท์ บุญสอน	กรรมการ
(10)	นายประ Kong ฤกษ์เปรมปวี	กรรมการ
(11)	นางสาวสุพัตรา บั้นไส	กรรมการ
(12)	นางวิมล ชุมจำปี	เลขานุการ
(13)	นายชงชัย เอี่ยมทอง	ผู้ช่วยเลขานุการ

8. คณะกรรมการฝ่ายจัดเลี้ยง

(1)	คณบดีวิทยาลัยการท่องเที่ยวและบริการ	ประธาน
(2)	นางเตือนใจ ศรีจะถวาย	กรรมการ
(3)	นางสาวดวงเดือน อาจสมบูรณ์	กรรมการ
(4)	นายวันชงชัย ชีวะกlinศักดิ์	กรรมการ
(5)	นางสาวชญาณิศา วงศ์พันธุ์	กรรมการ
(6)	ดร.ทักษะวัน ด่วนตระกูลศิลป์	กรรมการ
(7)	นางสาวณัฐรุณ แห่พันธุ์	กรรมการ
(8)	นางสาวพัชรียา วิภาสเศรษฐี	กรรมการ
(9)	นางสาวปวีดา สามัญเขตกรรร์	กรรมการ
(10)	นางสุวิมล คนไوا	กรรมการ
(11)	นางสาวชวัญลดา สาระนาค	กรรมการ
(12)	นางสาวนิชาภัทร์ ติวงศ์	กรรมการ
(13)	นางสาวพิรยา สุกิจเจ	กรรมการและเลขานุการ

- (14) นางจันทร์สม พุทธวงศ์ กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
 (15) นางสาวทักษนิษฐ์ อิ่งประทานพร กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

9. คณะกรรมการฝ่ายบริการเทคโนโลยี แสง เสียง โสตทัศนูปกรณ์

(1) ผู้อำนวยการกลุ่มงานบริการเทคโนโลยี	ประธาน
(2) ผู้อำนวยการศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	รองประธาน
(3) ผู้อำนวยการศูนย์มีเดีย	รองประธาน
(4) เจ้าหน้าที่ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารทุกคน	กรรมการ
(5) เจ้าหน้าที่ศูนย์มีเดียทุกคน	กรรมการ
(6) ผู้ช่วยผู้อำนวยการศูนย์มีเดีย ด้านงานผลิต	เลขานุการ

10. คณะกรรมการฝ่ายต้อนรับ ลงทะเบียน และประเมินผล

(1) ผู้อำนวยการสำนักวิชาศึกษาทั่วไป	ประธาน
(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์อานันดา วงศ์เจน	รองประธาน
(3) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กระบวนการสัมภาร	กรรมการ
(4) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชนกัน สุมาวงศ์	กรรมการ
(5) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ปริยา ศุภวงศ์	กรรมการ
(6) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ชัยุषกร คำแวง	กรรมการ
(7) ผู้ช่วยศาสตราจารย์มนนภา เทพสุด	กรรมการ
(8) ว่าที่ ร.ต.สมเกียรติ แสงอรุณเนลิมสุข	กรรมการ
(9) นางสาวอัมนา ชุมนานัน	กรรมการ
(10) นางสาวพิมพ์พร ฟองหล้า	กรรมการ
(11) นางสาวพรณี บุญสุข	กรรมการ
(12) นายพิชัย แซ่บสา	กรรมการ
(13) นางวนิเพ็ญ ลงยันต์	กรรมการ
(14) นางสาวกัลยา คงอนุเมตติ	กรรมการ
(15) นางสาวมณีรัตน์ เกตุไสว	กรรมการ
(16) นางสาวเพ็ญประภา สุวรรณะ	กรรมการ
(17) นางสาวกัลกรรณ ศรีบุญย์	กรรมการ
(18) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิษฐา ชัยรัตนารบรรณ	กรรมการและเลขานุการ

11. คณะกรรมการฝ่ายพิธีการ

(1) ดร.ไพบูลย์ สุขวิจิตร บาร์	ประธาน
(2) ดร.ถาวร พิษทองคำ	กรรมการ
(3) นางสาวสุทธิชَا เพชรวีระ	กรรมการ
(4) นางสาวรัตติยา กิลคริส	กรรมการและเลขานุการ

**รายงานผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ
การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ มหาวิทยาลัยศรีปทุม ครั้งที่ 14 ประจำปี 2562**

ศาสตราจารย์ พล.ต.พ.รังษิต บุญเต็ม	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
ศาสตราจารย์พิชัยรุจ ดร.จำเนียร วงศ์กระถุด	Far East University, South Korea
รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติกุมิ รอดสิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.กีรติ ชัยกุลกิริ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
รองศาสตราจารย์ ดร.บรรจิต ทะกอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รองศาสตราจารย์ ดร.จรัสดาว อินทรทัศน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าชานนา副
รองศาสตราจารย์ ดร. Jin Chana สายทองคำ	สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
รองศาสตราจารย์ ดร.บุญศรี พรหมมาพันธุ์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ประพนธ์ เจียรคุณ	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช
รองศาสตราจารย์ ดร.ปริชา กอเจริญ	สถาบันเทคโนโลยีจุฬาลงกรณ์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปริyanuch อภินุน โยภาส	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยกร หวังมหาพร	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.อุฤทธนา พัพพรรณรงค์	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ไยชิน แสงดี	มหาวิทยาลัยมหิดล
รองศาสตราจารย์ ดร.รุ่งรัตน์ บุญดาว	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณี แสงประทีปทอง	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช
รองศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร กิมเรศ	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.วีระ บุญจริง	สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
รองศาสตราจารย์ ดร.ศรัณย์ วรรธนัจนะริยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ ดร.สาวิตร พงษ์สวัชร์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูเก็ต
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนី เหมะประສิทธิ์	มหาวิทยาลัยศรีนรินทร์วิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุวนิน บุรารักษ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
รองศาสตราจารย์ ดร.อรอนพ จีนะวัฒน์	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช
รองศาสตราจารย์ พ.ต.อ.หญิง ดร.ทิมมพ เกษยโภ十多	วิทยาลัยพยาบาลตำราจ
รองศาสตราจารย์ จรินทร์ เทศาวนิช	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาติราช
รองศาสตราจารย์ ชื่นจิตต์ แจ้งเงนกิจ	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รองศาสตราจารย์ นกสินธุ์ แพลงศร	มหาวิทยาลัยศรีนรินทร์วิโรฒ
รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพรใจน์	มหาวิทยาลัยศรีนรินทร์วิโรฒ
รองศาสตราจารย์ รุ่งกุตติ แพลงศร	มหาวิทยาลัยศรีนรินทร์วิโรฒ
รองศาสตราจารย์ สถาพร ชาดาคม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
รองศาสตราจารย์ เอกธิดา เสริมทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ อริยะเครือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กุลวรา สุวรรณพิมล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกู้ภูเก็ต

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จารยา ชื่นเกยม	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จักรกฤษณ์ โปณะทอง	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชุมานิศวร์ โภโนะ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาลota จาธุสุทธิรักษ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชาติเมธี แหงยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชูชัย สุจิวรกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณคุณ ธรรมนิธิญาณ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพร วงศ์เงิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เทพฤทธิ์ บันพิตรัตนนาวงศ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิพัทธ์ วงศ์สวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรรณ เกษราพงศ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ศิทธิชิรพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พรวรรณ นันทแพคย์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิมพ์ระวี ใจกลางรุ่งสังฆ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พูลพงศ์ สุขสว่าง	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรรัตน์ ปัตรประกร	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรลักษณ์ วงศ์โดยหวัง ศิริเจริญ	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ ไถยา	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันทนีย์ บางเสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏราชบูรณะ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิໄລ ลิ่มภาวรรณนันต์	มหาวิทยาลัยบูรพา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ กรณสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ สาระพัด	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิรินธร ศินจินดาวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุพักตรา สุทธสุภา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ออมรา ติรศรีรัตน์	มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัศม์เดชา วนิชชินชัย	มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นวรัตน์ กักดีคำ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพชร นันทิวัฒนา	สถาบันเทคโนโลยีจิตรลดา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรกร ใจเทียมวงศ์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศรัทธา แบ่งเพ็ญแบง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อำนาจ วงศ์จิณ	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.กฤช เอี่ยมฐานันท์	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ดร.ชาลี วงศ์สุภาพร	ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ
ดร.ชิตพงษ์ อัษฎานันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา
ดร.ธงชัย จีระดิษฐ์	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
ดร.ธนกมิ อติเวทิน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ดร.นิฤมน รัตนะรัต	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ดร.ประกอบ ชาติภักดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ดร.พระครูวิญญาลัย เจติyanรักษา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ดร.พีร วงศ์อุปราช	มหาวิทยาลัยนบรา
ดร.พุฒิพงศ์ ทุ่นโตกาฬ	สำนักงานอักษารัมพีเชียฟายคดีล้มละลาย 1
ดร.วสันตดี สุติญญานนท์	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ดร.วิชชุกร ทองหล่อ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ดร.ศุภกร นุญญฤทธิ์	มหาวิทยาลัยมหิดล
ดร.สาวิณี ประจันนาน	มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ
ดร.สิทธิชัย เด่นตรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ดร.สุรีย์ฉาย พลวัน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ต.อ.ดร.กมลัน พุฒามาก	สำนักงานตำรวจนครบาลชัตติ

สารบัญทความ (ต่อ)

หน้า

อุปกรณ์เสริมตรวจสอบวัสดุและช่วยเหลือการเดินทางสำหรับผู้พิการทางสายตา	
นิวครา จิตต์เที่ยง, สรเวียร์ นีรนาถภูวดล, ภาสกร พรสี, นิมิต ทักษิณยาพงศ์, สุรชัย ทองแก้ว มหาวิทยาลัยศรีปทุม.....	1828
การพัฒนาระบบตรวจจับปริมาณก้าวการบนไฮโดรไซด์ เพื่อแจ้งเตือนการเกิดไฟป่า	
กรณีศึกษาเทศบาลเมืองเมืองแคนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ประชาน คำจินะ, จุฬาวลี มณีเลิศ, อรนุช พันโน, พรวนารัตนชัยโขค มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	1838
การใช้เทคโนโลยีความเป็นจริงเสมือนสำหรับการศึกษาภายในห้องเรียน ระบบหายใจ และระบบย่ออาหาร	
มนัส แก้วโยชา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.....	1848
ระบบจัดการเรียนรู้ของอุปกรณ์อินเทอร์เน็ตในทุกสรรพสิ่งผ่านบริการคลาวด์	
ยุทธศักดิ์ ผุ่งพิลา, ศรัณย์ โนราษ, ณัฐนันท์ ไมราสุข, พิน พัตรแก้วณี, สุรชัย ทองแก้ว มหาวิทยาลัยศรีปทุม....	1857
การประยุกต์ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์สำหรับหาพื้นที่เหมาะสมของโรงไฟฟ้าเชื้อเพลิงแก๊ส	
กรณีศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี วิภาวดี สุขเลิศ, กาญจนานา นาคะภาก, อัจฉรา อัศวรุจกุลชัย มหาวิทยาลัยนทก	
ชนิก เรืองรุ่งชัยฤทธิ์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.....	1866
ระบบสืบค้นคำถามที่พบบ่อยด้านการศึกษาโดยใช้ออนโทโลยี	
สาวยศรี ขาวสะอาด, วิภา เจริญกัมพชาครกน์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราช	
นารุต บูรณรัช ศุนย์เทคโนโลยีเพื่อการนักเรียนนักสอนพิเศษ.....	1876
การศึกษาพฤติกรรมการใช้สมุนไพรพื้นบ้านของชุมชนและวิเคราะห์การใช้ประโยชน์ที่ดีในการปลูกพืชสมุนไพร	
ด้วยระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ กรณีศึกษา เทศบาลเมืองเมืองแคนพัฒนา จังหวัดเชียงใหม่ ศศิพัฒนา พรชาน ใจน้ำ, อรนุช พันโน, ทศนันท์ จันทร์, วานานา สันติธิรากุล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่..	
การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารที่ทำการไปรษณีย์ กรณีศึกษา สำนักงานไปรษณีย์นครหลวง สุจันต์ วงศ์ศรี, เอื่อง ปืนเงิน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.....	1885
ระบบเพื่อสังเกตอาการร่างกายด้วยภาพ	
อภิสิทธิ์ หมัดแสง, พุฒิสรรศ์ แทสกุล, อุนรักษ์ แสงคำ, พิน พัตรแก้วณี, สุรชัย ทองแก้ว มหาวิทยาลัยศรีปทุม	1908
ก คู่มืออย่างที่ 2: วิศวกรรมศาสตร์	
การศึกษาการป้องกันความเสี่ยงทางของตัวประจุรองของเครื่องเชื่อมไฟฟ้า แบบสวิตช์ด้วยรีแอคเตอร์	
กฤษฎา ไทยวัฒน์, นิมิต บุญกิริณย์, กนิเดช ทิพย์อ่อนรัตน์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม.....	1918
การพัฒนาถ่านอัคแท่งจากซังข้าวโพดผสมผักตบชวา	
เขมนิจารีย์ สารพันธ์, นาริสา อุย়েঁপ্রে มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพศรี.....	1926
พฤติกรรมรอยต่อตาม-เส้า ของความแบบเซลลูล่าที่ถูกได้แรงแบบวัสดุจักร	
อดิศักดิ์ กกแก้ว, กิตติศักดิ์ ขันดิษิชัย มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.....	1937
การลดของเสียงในกระบวนการผลิตเสื้อสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถขนส่ง	
ชวิต ณัศกี้, จิราวรรณ จินดาอ่อน, วรพน์ พันธุ์คง มหาวิทยาลัยศรีปทุม.....	1947

การลดของเสียในกระบวนการผลิตเสือสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์

DEFECT REDUCTION IN CYLINDER BLOCK MANUFACTURING OF THE AUTOMOTIVE AIR CONDITIONING COMPRESSOR

ชวัลิต มนีศรี

สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสตุ์ปัทุม

E-mail : chawalit.ma@spu.ac.th

จิราวรรณ จินดาอ่อน

สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสตุ์ปัทุม

E-mail : jirawan.kampu@gmail.com

วรพจน์ พันธุ์คง

สาขาวิชาวิศวกรรมอุตสาหการ คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยคริสตุ์ปัทุม

E-mail : vorapot.ph@spu.ac.th

บทคัดย่อ

กระบวนการผลิตคอมเพรสเซอร์ของระบบปรับอากาศรถยนต์ประกอบขึ้นจากชิ้นส่วน เช่น คลัช พูลเดย์ คอลย์คลัชแม่เหล็ก ساวอเพลต กระบวนการสูบ และเสือสูบ เป็นต้น ซึ่งเสือสูบที่เป็นชิ้นส่วนสำคัญพบปัญหาของเสีย คือ รอยกดทับของเศษชิ้นงานบริเวณขอบ Diameter105 และปัญหา Port NG (Remain) ทำให้ต้องนำชิ้นงานกลับมาทำใหม่หรือทิ้งชิ้นงานนั้นไปหากไม่สามารถแก้ไขได้ กิตเป็นร้อยละ 25 และ 13 ของของเสียรวมตามลำดับ ส่งผลต่อต้นทุน เวลาในการส่งมอบ และความน่าเชื่อถือต่อผลิตภัณฑ์ของบริษัท งานวิจัยนี้ดำเนินการปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดปริมาณของเสียในการผลิตเสือสูบ โดยประยุกต์ใช้ใบตรวจสอบ แผนภูมิ พาราโต แผนผังสาเหตุและผล ในการวิเคราะห์ปัญหา และใช้เทคนิคการระดมสมองในการหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเสนอให้เพิ่มจุดตรวจสอบก่อนกระบวนการล้างชิ้นงานที่เน้นการตรวจสอบในจุดที่เป็นปัญหาหลัก โดยสร้างเอกสารวิธีปฏิบัติงานพร้อมใบตรวจสอบขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน การทดลองใช้งานพบว่า สามารถลดจำนวนชิ้นงานกลับมาทำใหม่ และจำนวนทิ้งชิ้นงานเหลือ 525 ชิ้น จากเดิม 789 ชิ้น หรือลดลงกิตเป็นร้อยละ 33.5 ลดต้นทุนลง 60,720 บาทต่อเดือน และลดต้นทุนค่าทำงานล่วงเวลาในการนำชิ้นงานกลับมาทำใหม่ได้ 1,600 บาทต่อเดือน รวมลดต้นทุนทั้งหมด 62,320 บาทต่อเดือน

คำสำคัญ: เสือสูบ วิธีปฏิบัติงาน ใบตรวจสอบ การระดมสมอง

ABSTRACT

The automotive air conditioning compressor is assembled from clutch, pulley, magnetic clutch coil, swash plate, cylinder, and cylinder block. Cylinder block is the main component that has defected problems. The problems are dent in the Daimeter105 edge and Port NG (Remain) that defects are reworked or identified to scrap if they cannot rework. The defects are 25% and 13% respectively of all defects that affect to cost, delivery, and reliability of company's product. This research conducts the process improvement to reducing the defects of cylinder block manufacturing. Check sheet, Pareto chart, cause and effect diagram, and graph are applied to problem analysis. Problem-solving approach is found out from brainstorm technique. The approach is adding the checking point before the washing process by focus to check in the pain point. Work instruction with check sheet is created for standard work. The result of experimental finds that the approach can reduce the number of reworks and the number of scraps to 525 pieces from 789 pieces or decreasing the defects 33.5 % or reduce the cost 60,720 baht per month. Including, it can reduce the overtime cost 1,600 baht per month. The overall reducing cost is 62,320 baht per month.

Keywords: Cylinder Block, Work Instruction, Check sheet, Brainstorming

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหาวิจัย

คอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์มีกระบวนการผลิตที่มีขึ้นส่วนหลักขึ้นประกอบด้วย คลัช พูเล่ย์ คอลบลัชแม่เหล็ก ساอชเพลต กระบอกสูบ และเสื้อสูบ (Cylinder Block) เป็นต้น ในกระบวนการผลิตมีปัจจัยที่ควบคุมไว้วางครั้งอาจเกิดการเปลี่ยนแปลงทำให้เกิดข้อผิดพลาด ซึ่งทำให้ผลิตภัณฑ์มีคุณภาพลดลงและไม่เป็นไปตามที่กำหนด ผลกระทบที่ตามมาเมื่อเกิดของเสียในกระบวนการผลิตก็คือ การสูญเสียเวลาอยู่ดินที่ต้องทิ้งไปซึ่งการลดของเสียในกระบวนการผลิตถือว่าเป็นการควบคุมต้นทุนในการผลิตได้และสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันพร้อมกับสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้าว่า บริษัทผู้ผลิตคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ สามารถที่จะทำการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อให้ของเสียที่เกิดขึ้นลดลงได้ ปัจจุบันบริษัทกรณีศึกษาพบปัญหาของเสียของขึ้นส่วนเสื้อสูบสูงถึง 2,100 ชิ้นต่อเดือน หรือมีมูลค่า 483,000 บาทต่อเดือน และจะมีมูลค่าความสูญเสียเพิ่มขึ้นหากนำไปประกอบกับขึ้นส่วนอื่นๆ โดยมีของเสีย 3 ปัญหาหลัก คือ Dent105 , Port NG (Remain) และ Bore Remain

ดังนั้นงานวิจัยนี้จะประยุกต์ใช้เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ประการ (7QC Tools) โดยเลือกใช้ในตรวจสอบ แผนภูมิพาราโต แผนผังสาเหตุและผล ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาลักษณะของเสียข้างต้น ร่วมกับเทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming Technique) ในการหาแนวทางแก้ปัญหา และพัฒนาเป็นมาตรฐานการปฏิบัติงานด้วยการจัดทำวิธีการปฏิบัติงาน (Work Instruction: WI) เพื่อลดของเสียในกระบวนการผลิตเสื้อสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ลงอย่างน้อย 10% ของปริมาณของเสียรวมซึ่งจะทำให้สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและช่วยลดต้นทุนได้

2. ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการกระบวนการผลิตให้อยู่ภายใต้การควบคุมเป็นสิ่งสำคัญ โดยหลักวิธีทางสกิตินับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเพื่อลดของเสียในกระบวนการผลิตซึ่ง เครื่องมือควบคุมคุณภาพ 7 ประการ (7 QC Tools) [1][2] ซึ่งประกอบด้วย แผ่นตรวจสอบ (Check Sheet) กราฟ (Graph) แผนภูมิก้างปลา (Fish Bone Diagram) แผนภูมิแท่งหรือสโตแกรม (Bar Chart or Histogram) แผนภูมิพาร์โต (Pareto Chart) แผนภูมิกระจาย (Scatter Diagram) และ แผนภูมิควบคุม (Control Chart) โดยกว่า 60 ปีที่ผ่านมา 7 QC Tools ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายในการควบคุมคุณภาพ เช่น พิพัฒวงศ์และพรประเสริฐ [3] นำมาใช้ในการลดของเสียในกระบวนการผลิตอิฐบล็อกจากเดิม 705 ชิ้น ลดลงเหลือ 564 ชิ้น โดยการใช้แผนผังก้างปลาในการวิเคราะห์ปัญหานำไปสู่แก้ไขด้วยการฝึกอบรม และจัดทำเอกสารวิธีปฏิบัติงาน (Work Instruction: WI), ยุทธศาสตร์ [4] สามารถลดของเสียในกระบวนการนี้บางร้อยละ 2.39 % เหลือ 0.04% โดยใช้แผ่นตรวจสอบ ผังพาร์โต และแผนผังก้างปลา ซึ่งปรับปรุงการทำงานโดยการซ้อมบำรุงเครื่องจักร และปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน, ตัวสารและรัตนทร์ [5] ใช้ลดของเสียกระบวนการผลิตໄส์กรอก 4,219 Kg. ต่อเดือน เหลือ 2,169 Kg. ต่อเดือน โดยใช้แนวคิด DMAIC เป็นหลัก ใช้แผนผังก้างปลาในการวิเคราะห์สาเหตุ นำไปสู่การปรับปรุงที่จัดเก็บอุปกรณ์และวิธีการทำงานแบบใหม่, ปฐมพงษ์และจักรพรวน [6] ใช้ลดของเสียกระบวนการผลิตซึ่งส่วนใหญ่พลาสติกจากเดิมร้อยละ 39.05 ลดลงมาเป็นร้อยละ 2.7 โดยใช้แผ่นตรวจสอบเก็บข้อมูล และใช้การออกแบบทดลองกำหนดค่าตัวแปรหลัก 3 ตัวแปร คืออุณหภูมิ เวลา และแรงดัน และปรีชา [7] ลดของเสียจากการกระบวนการผลิตซึ่งส่วนที่ใช้เป็นส่วนประกอบภายในเรือจาก 0.36% เหลือ 0.06% โดยประยุกต์ใช้ทำการวิเคราะห์ใช้แผ่นตรวจสอบ แผนผังพาร์โต แผนผังสาเหตุและผล นำไปสู่การกำหนดวิธีการและขั้นตอนการทำงานในรูปของเอกสาร สำหรับด้วยในอุตสาหกรรมยานยนต์นี้ Panijat และคณะ [2] ประยุกต์ใช้ 7 QC Tools ในกระบวนการผลิตตัวถังรถขนต์ โดยนำแผ่นตรวจสอบ แผนภูมิพาร์โต ในการระบุปัญหาเช่นเดียวกันกัน และแผนผังก้างปลา ร่วมกับ Why-Why Analysis ในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา และเมื่อปรับปรุงการทำงานแล้ว ได้นำแผนภูมิควบคุม (Control Chart) มาควบคุมกระบวนการด้วย

จากการทบทวนทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจะพบว่า การประยุกต์ใช้ 7QC Tools นิยมใช้เครื่องมือหลัก 3 อย่าง ในการเก็บข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล คือ แผ่นตรวจสอบ กราฟ และแผนภูมิพาร์โต จากนั้นนำปัญหา หรือหัวข้อที่เลือกมาวิเคราะห์สาเหตุด้วยแผนผังก้างปลา เพื่อนำไปสู่การเสนอแนวทางปรับปรุงอย่างเหมาะสม อย่างไรก็ตามในกระบวนการวิเคราะห์สาเหตุนั้นมีเครื่องมืออื่น เช่น Why-Why Analysis และ 5W2H ซึ่งเป็นแนวทางที่บริษัทกรณีศึกษาประยุกต์ใช้เช่นกัน ซึ่งประกอบด้วย What happen คือ เกิดขึ้นอะไร, Why is it a problem ทำไมถึงเป็นปัญหา, When it happen เกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อไหร่, Who detected ใครเป็นคนพบปัญหา, Where detected พบรูปหนึ่นที่ไหน, How detected ตรวจพบได้ด้วยวิธีการใด และ How Many จำนวนเท่าไรที่ตรวจพบ ได้ โดยทำเป็นแบบฟอร์มการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน โดยเรียกว่า QRQC Escalation report (Quick Response Quality Control) ร่วมกับเทคนิคการระดมสมอง (Brainstorming) ซึ่งผู้เข้าร่วมระดมสมองจะต้องเป็นผู้เกี่ยวข้องกับงานที่ตรวจพบปัญหาและหัวหน้างานมาร่วมตัดสินใจเลือกแนวทางแก้ไขปัญหานั้นๆ [8] สำหรับในส่วนของการปรับปรุงมีหลายแนวทางที่เลือกใช้ตามความเหมาะสม แต่ในท้ายที่สุดคือการทำสิ่งที่ปรับปรุงให้เป็นมาตรฐาน ซึ่งเอกสารวิธีปฏิบัติงาน (Work Instruction: WI) เป็นเอกสารที่แสดงรายละเอียดวิธีการทำงานอย่างชัดเจนในจุดงานที่มีความสำคัญต่อการควบคุมลักษณะพิเศษในกระบวนการทำงาน ประกอบด้วย รูปภาพตัวอย่างพร้อมคำอธิบายวิธีปฏิบัติที่ถูกต้องซึ่งผู้ปฏิบัติอ่านแล้วต้องเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากหรือ

ทำให้เสียเวลาในการปฏิบัติที่มากเกินไป สำหรับการใช้ WI ในบริบทกรณีศึกษานี้ จะเริ่มจากวิธีปฏิบัติงานชั่วคราว (Temporary Work Instruction: Temp WI) ซึ่งจะได้รับการประเมินทุกเดือน ก่อนที่จะปรับเป็น WI ที่ใช้งานอย่างถาวร หลักการผลการประเมินการใช้งานได้รับการยอมรับและเป็นไปตามจุดประสงค์ของการสร้าง WI นั้นแล้ว

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

การลดของเสียงในกระบวนการผลิตเสื่อสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ เพื่อวิเคราะห์ และหาสาเหตุการเกิดของเสียง มีวิธีการดำเนินการตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษากระบวนการผลิต โดยศึกษากระบวนการผลิตเสื่อสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศ รถยนต์ตั้งแต่การรับชิ้นส่วนมาจากซัพพลายเออร์มาเข้ากระบวนการการทำผิวเรียบจนกระบวนการประกอบโดยใช้แผนภาพการไหล (Flow Chart) เพื่อให้ทราบถึงกิจกรรมปฏิบัติงานและตรวจสอบหลักของสายการผลิต

3.2 เก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ใบตรวจสอบในการเก็บข้อมูลของเสียงที่ CSL1 ซึ่งเป็นจุดตรวจสอบของเสียงหลังกระบวนการผลิตสำหรับความสะอาดเสื่อสูบด้วยเครื่องจักร (Washing) ก่อนเข้าสู่กระบวนการประกอบ (Assembly) เป็นคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ เป็นระยะเวลา 1 เดือน และใช้แผนภูมิพาร์โตวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเลือกปัญหามาทำการปรับปรุง ซึ่งโดยปกติแล้วจะใช้หลัก 80:20 เลือกปัญหา แต่ย่างไรก็ตามจากการประชุมทีมผู้ปฏิบัติงานในการทำโครงการนำร่องครั้งนี้ (Pilot Project) จะพิจารณา 3 ปัญหาที่มีความสำคัญลำดับแรกมาทำการปรับปรุงก่อน

3.3 วิเคราะห์ปัญหา โดยระดมสมองเพื่อหาสาเหตุของปัญหาโดยใช้แผนผังกำปั๊ก และใน QRQC Escalation report ตามแนวทางของบริษัทกรณีศึกษา

3.4 เสนอแนวทางการปรับปรุง โดยการระดมสมองโดยมีผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตเสื่อสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ ได้มีการร่วมเสนอแนวทางแก้ไข ซึ่งแนวทางปรับปรุงอาจเป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการ การเพิ่มการตรวจสอบ และการใช้เทคโนโลยีในการผลิต เป็นต้น

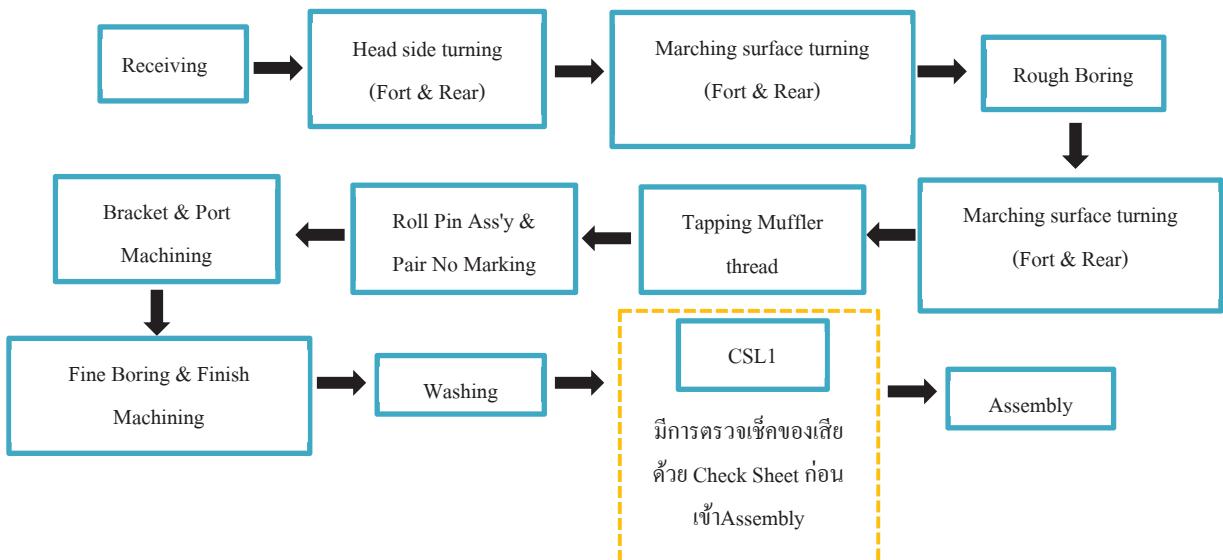
3.5 ทดลองและวิเคราะห์ผล โดยให้ผู้ปฏิบัติงานในสายการผลิต (Line) N ทดลองใช้แนวทางปรับปรุงที่ได้จากข้อที่ 3.4 เป็นระยะเวลา 1 เดือน โดยมี Temp WI เป็นมาตรฐานชั่วคราวในการปฏิบัติงาน และดำเนินการเก็บข้อมูลของเสียงอีกครั้งในเดือนพฤษภาคมเพื่อเปรียบเทียบผลการปรับปรุง

3.6 สรุปผลการดำเนินงาน โดยการเปรียบเทียบก่อนและหลังใช้วิธีการปฏิบัติว่าสามารถลดของเสียงหรือต้นทุนที่เกิดจากปัญหาได้เท่าไร และสามารถเปลี่ยนสถานะจาก Temp WI เป็น WI ได้หรือไม่

4. ผลการดำเนินงานวิจัย

4.1 ศึกษากระบวนการผลิต

จากการศึกษากระบวนการผลิตตามขั้นตอนจะมีการรับชิ้นส่วนเสื่อสูบมาจากซัพพลายเออร์มีลักษณะเป็นผิวหยาบต้องนำเข้าสู่กระบวนการผลิตทำให้เป็นผิวเรียบ เจาะรูท่อน้ำมันและปั๊บแต่งให้ได้ขนาดตามที่มีการควบคุมตามแผนการผลิตอีกครั้งและมีจุดตรวจสอบของเสียงที่ CSL1 หลังกระบวนการผลิตสำหรับความสะอาดเสื่อสูบด้วยเครื่องจักร ก่อนเข้าสู่กระบวนการประกอบเป็นคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ ดังแผนภาพที่ 1

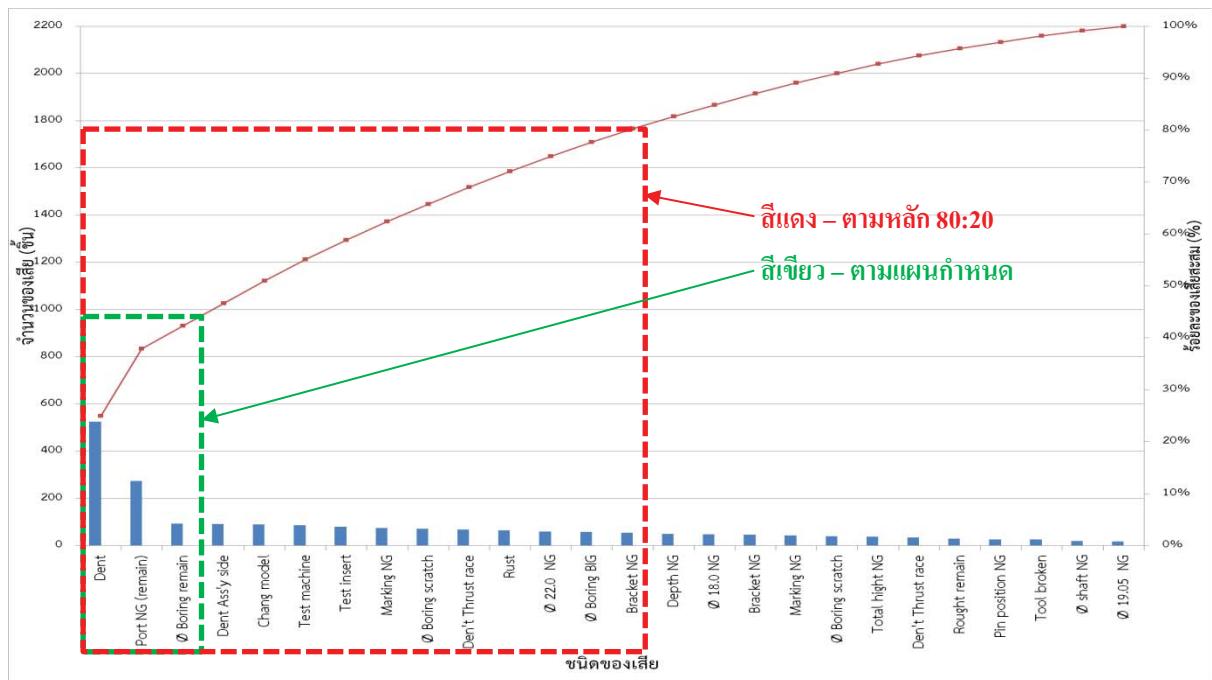

แผนภาพที่ 1 กระบวนการผลิตเตี้ือนสูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ (ก่อนปรับปรุง)

4.2 เก็บรวบรวมข้อมูล

มีการเก็บข้อมูลของเสียเพื่อระบุลักษณะของเสียโดยใช้ใบตรวจสอบที่ CSL1 และลำดับความสำคัญของปัญหาด้วยแผนภูมิพาร์โต ซึ่งตามหลักการ 80:20 แล้วจะต้องเลือกถึง 14 ปัญหามารับปรุงดังแผนภาพที่ 2 อย่างไรก็ตามตามแผนการที่กำหนดไว้จะพิจารณาปัญหา 3 อันดับแรก คือ Dent105 เกิดจากการยกดทับของเศษชิ้นงานบริเวณขอบ Diameter105 มีจำนวนของเสีย 525 ชิ้น (Rework 357 ชิ้น และทิ้งชิ้นงาน 168 ชิ้น) คิดเป็นเงิน 120,750 บาท ร้อยละ 25% ของของเสียทั้งหมด อันดับที่สอง Port NG (Remain) เกิดจากใบมีดสึกหรอทำให้ผิวภายในห้องน้ำมันไหล่ผ่านไม่เรียบมีลักษณะผิว ruthenium มีจำนวนของเสีย 273 ชิ้น คิดเป็นเงิน 62,790 บาท หรือร้อยละ 13% จากของเสียทั้งหมด และอันดับสาม Bore Remain เกิดจากองศาภายในรู Bore ไม่ได้ขนาดตามที่เอกสารควบคุมการผลิตระบุไว้มีจำนวน 93 ชิ้น คิดเป็นเงิน 20,930 บาท ร้อยละ 4% จากของเสียทั้งหมด 2,106 ชิ้น ซึ่งปัญหาลำดับที่ 3 ค่อนข้างมีสัดส่วนของเสียและผลกระทบที่แตกต่างจาก 2 อันดับแรก จึงเลือกปัญหาอันดับที่ 1 และ 2 มาทำการแก้ไขก่อน เพราะมีจำนวนของเสียมากที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาที่ทำให้ต้นทุนในการผลิตเพิ่มขึ้นเนื่องจากของเสียที่เกิดขึ้น และหมายจะสูญเสียเวลาในการทำงานระยะสั้น

ขณะเดียวกันการที่มีชิ้นงานที่ต้อง Rework ทำให้ส่งผลกระทบต่อเวลาและต้นทุนของบริษัทกรณีศึกษา ตัวอย่างเดียว กัน โดยต้องจ้างพนักงานทำล่วง 1 คน เวลาช่วงวันเสาร์อาทิตย์ รวม 8 วันต่อเดือน มีค่าแรงต่อวัน 320 บาท หรือคิดเป็น 2,560 บาทต่อเดือน

แผนภาพที่ 2 แผนภูมิพาร์โต

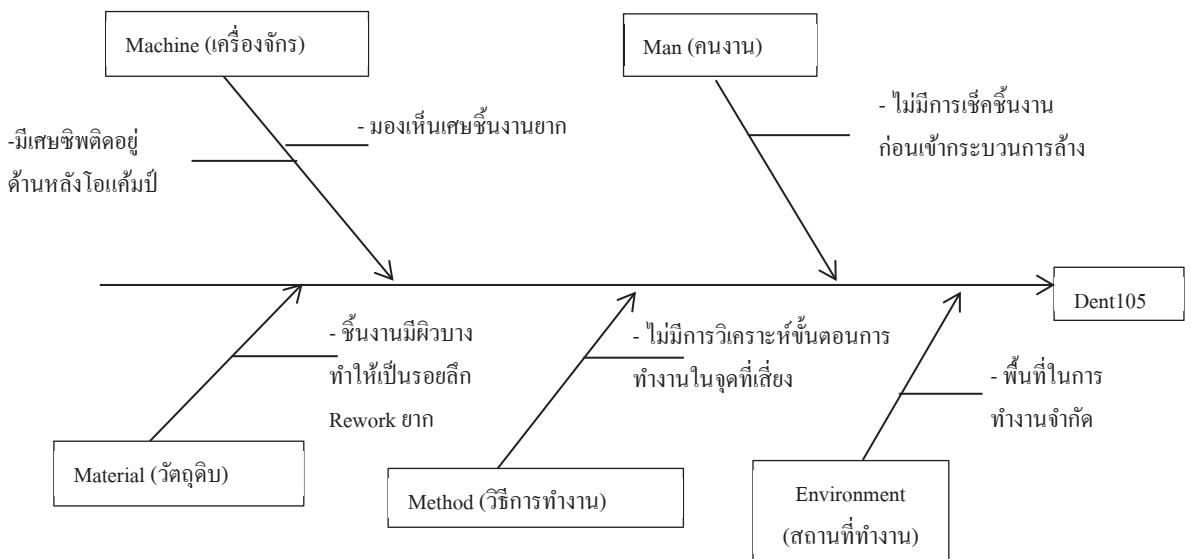
		QRQC Escalation report				
		NO. 13873				
		Problem Type: Safety & Env TLR DPL/TRP CSL DELIVERY STOP SCRAP CTD-M-016				
1. Genba (สถานที่จริง)		<p>Cylinder Block Model P5596-67L Dent 105</p> <p>1. What happen - เกิดอะไรขึ้นหรือ?</p> <p>2. Why is it a problem - ทำไมถึงเป็นปัญหา?</p> <p>3. When it happen - เมื่อใดที่เกิดขึ้น?</p> <p>4. Who detected - ใครเป็นคนพบปัญหานี้?</p> <p>5. Where detected - พบปัญหานี้ที่ไหน?</p> <p>1. How detected - ห้องตรวจสอบ?</p> <p>2. How many - จำนวนเท่าไร?</p> <p>Gen Butsu (วัสดุที่ผลิต) บริษัทที่ผลิต กระบวนการที่ใช้: ชิ้นงานที่เก็บขึ้นมาเพื่อตัด (เช่น: Drawing, แบบร่าง)</p> <p>Line M = 12 Pcs 2,177 THB (620 Good part 0 THB 0 Pcs) N = 6 Pcs 1961 THB (CPA15-V6 600 Good part 0 THB 0 Pcs)</p> <p>ASSIGNMENT / การมอบหมายให้ผู้ดูแลตรวจสอบ</p>				
2. Problem description by SW&H		<p>Problem description by SW&H</p> <p>TL Check Process ดำเนินการเพื่อให้ได้ผลลัพธ์</p> <p>K. ลูกค้า 10set/1x 10/10/18 OK</p>				
3. Countermeasures (Compensation Action)		<p>Actions taken to prevent recurrence of the problem</p> <p>ผู้รับผิดชอบ (Who): K. ลูกค้า</p> <p>สถานะ (When): 10set/1x 10/10/18</p> <p>วันที่ดำเนินการ (Done date): 10/10/18</p> <p>ผู้ตรวจสอบ (Checked): GM</p>				
4. Assignment / การมอบหมายให้ผู้ดูแลตรวจสอบ		<p>ผู้รับผิดชอบ (Who):</p> <p>สถานะ (When):</p> <p>วันที่ดำเนินการ (Done date):</p> <p>ผู้ตรวจสอบ (Checked):</p>				

แผนภาพที่ 3 ตัวอย่างการวิเคราะห์ปัญหา Dent105 ด้วย ใบ QRQC Escalation report

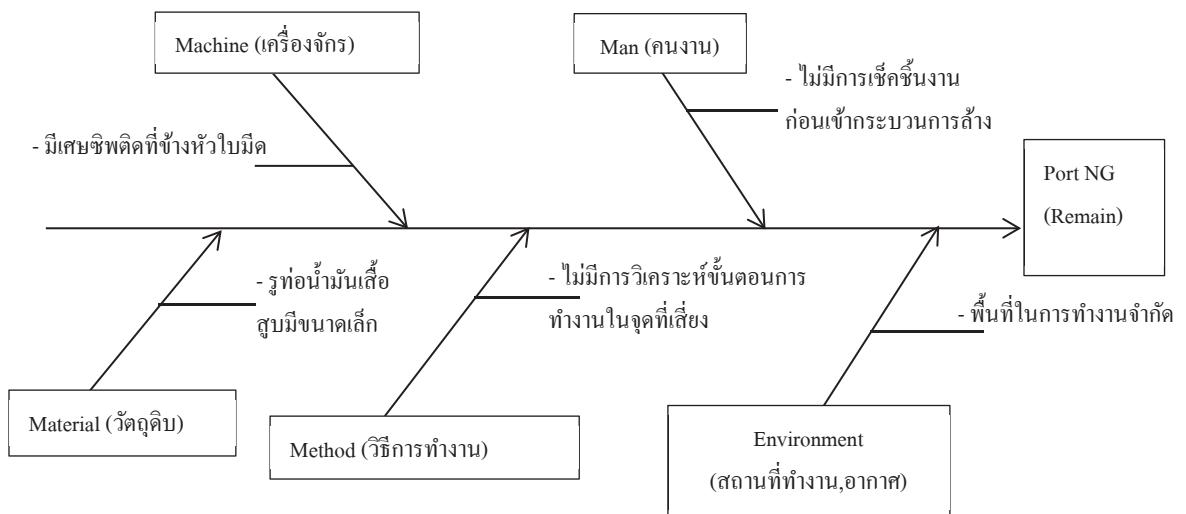
4.3 วิเคราะห์ปัญหา

จากการวิเคราะห์ปัญหา ได้เลือกปัญหาอันดับ 1 และ 2 เกิดขึ้นโดยใช้ขั้นตอนกระบวนการผลิตเดิมที่สูบของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยกต่ำมากที่สุด 2 ปัญหา โดยใช้ชี้วัดข้อมูลโดยใช้ในตรวจสอบ มาออกแบบให้เหมาะสมสมกับการคัดแยกของเสียงออกเป็นแต่ละปัญหาของที่สุดตามเสนอในที่ประชุม โดยใช้ QRQC Escalation report เป็นแบบฟอร์มการวิเคราะห์ปัญหาของเสียงของบริษัทรถยกศึกษา ดังแผนภาพที่ 3 ร่วมกับแผนผังกำแพง ในแผนภาพที่ 4 และ 5 ที่นำมาใช้ร่วมกันในที่ประชุม ซึ่งจะมีการวิเคราะห์ปัญหาโดยใช้ 5W2H มา

ปรับใช้เพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหา คือ มีการเบริยบเทียบความแตกต่างระหว่างชื่นงานดีและชื่นงานไม่ดีเป็นรูปภาพ Drawing แบบร่าง หรือจำนวนของเสียง และการแก้ไขปัญหาช่วยรวมเพื่อป้องกันของเสียงเกิดเพิ่มขึ้นหรือหลุดไปยังกระบวนการผลิตถัดไประหว่างรอวิธีการแก้ไขปัญหาของเสียงที่เป็นมาตรฐาน ซึ่งพบว่าสาเหตุหลักมากจากวิธีการปฎิบัติงานที่มีการตรวจสอบไม่พึงพอ และเครื่องจักรที่มีเศษซิพดิลอยู่มีปฎิบัติงาน

แผนภาพที่ 4 แผนผังก้างปลาของปัญหา Dent105

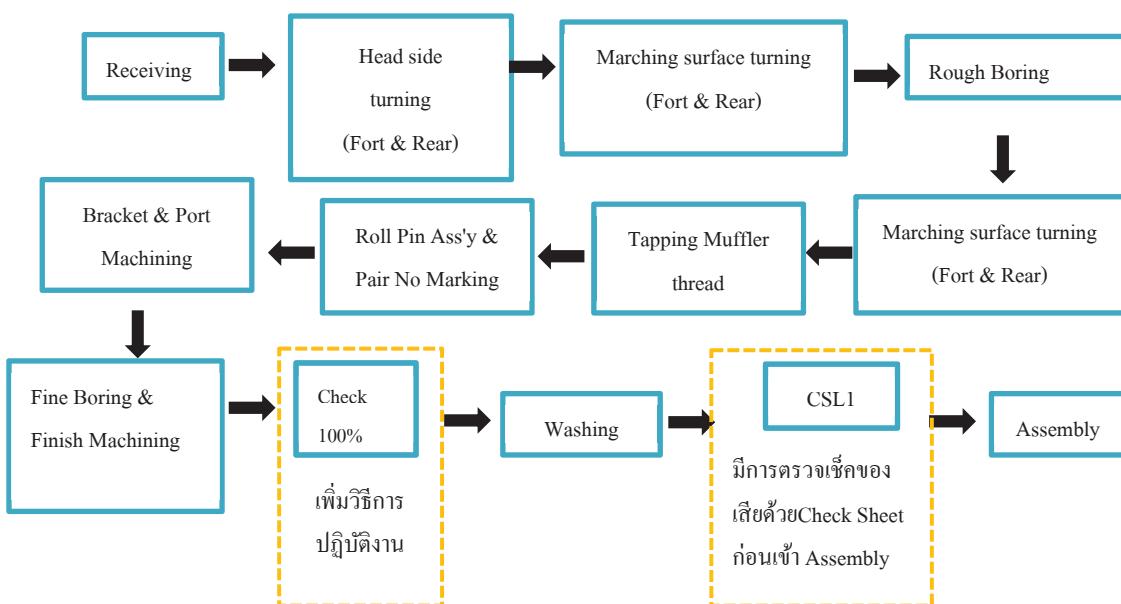
แผนภาพที่ 5 แผนผังก้างปลาของป้อมห้า Port NG (Remain)

4.4 เสนอแนวทางการปรับปรุง

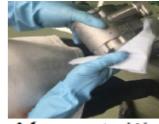
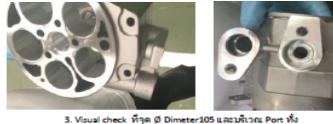
จากการระดมสมองเสนอแนวทางการปรับปรุง โดยมีผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการผลิตที่เกิดปัญหาได้แก่ ผู้จัดการฝ่ายกระบวนการผลิต วิศวกรซ่อมบำรุงเครื่องจักร หัวหน้าฝ่ายผลิตเดือสูน วิศวกรควบคุมคุณภาพ และ

วิศวกรรมการผลิตได้มีการเสนอให้ จัดทำวิธีการปฏิบัติงาน แจ้งซัพพลายเออร์ภายนอกเข้ามาปรับปรุงเครื่องจักร ให้พนักงานทำงานล่วงเวลา (Overtime: OT) เพิ่มเวลาในการทำงานเพื่อแก้ไขของเสียบางส่วนที่สามารถ Rework ได้ โดยที่ประชุมสรุปผลว่า ควรเพิ่มการตรวจสอบเพื่อคัดกรองของเสียก่อนเข้ากระบวนการล้าง (Washing) อีก 1 ขั้นตอน เพื่อลดความสูญเสียและต้นทุนในกระบวนการล้างที่เปล่าประโยชน์ ช่วยลดความหนาแน่นของการ ตรวจสอบที่ CSL1 ลงไปด้วย รวมถึงเพิ่มโอกาสเปลี่ยนสภาพชิ้นงานจากที่ต้องทิ้งมาเป็นชิ้นงาน Rework และเพิ่ม โอกาสเปลี่ยนสภาพชิ้นงานจาก Rework มาเป็นชิ้นงานปกติได้ เนื่องจากหากปล่อยให้ชิ้นงานที่อยู่ในสภาพของ เสียเข้าสู่ Washing อาจจะทำให้อยู่ในสภาพที่ยากต่อการ Rework และถ้ายังเป็นชิ้นงานที่ต้องทิ้งมากขึ้น ซึ่ง คาดว่า จำนวนของเสียรวมใน 2 ชุดนี้ จะลดลง นึองกันของเสียหลุดเข้าสู่กระบวนการประกอบได้นำมาขึ้น ลด ต้นทุนค่าแรงในการทำงานล่วงเวลาได้ โดยทำในรูปแบบของใบตรวจสอบร่วมกับ WI

แนวทางในการลดของเสียตามที่กล่าวมาในข้างต้น คือ ประยุกต์ใช้แนวทางของใบตรวจสอบร่วมกับ WI โดยจะเริ่มจากการสร้าง Temp WI โดยให้ หัวหน้าฝ่ายผลิตตรวจสอบเสื้อสูน ด้วยวิธีใช้สายตา 100 % ก่อนนำงาน ใส่กล่องใช้ปากกาสีทำสัญลักษณ์เป็นจุดบริเวณหน้า Marking Number ดังแผนภาพที่ 6 เพื่อให้ทราบว่าได้ทำการ ตรวจสอบรอย Dent บริเวณขอบ Diameter105 ของชิ้นส่วนเสื้อสูน และปิดคร่อมที่ใบาร์โค้ดของแต่ละกล่อง โดย มีระยะเวลาทดลอง 1 เดือน พร้อมเก็บข้อมูลของเสียหลังใช้ Temp WI ดังแผนภาพที่ 7 อีกรึ่งว่าสามารถลด จำนวนของเสียในปัจจุบันได้หรือไม่ หากสามารถลดจำนวนของเสียได้เอกสารจะถูกเปลี่ยนวันหมดอายุใช้งาน และทำการเก็บข้อมูลของเสียตามปกติเมื่อครบกำหนดจะมีการตรวจสอบเอกสารหากบัง衫สามารถใช้ลดของเสียได้ก็ จะถูกใช้ต่อไปเรื่อยๆ และทำให้เอกสารเป็น WI แบบตารางต่อไป

แผนภาพที่ 6 กระบวนการผลิตเสื้อสูนของคอมเพรสเซอร์ระบบปรับอากาศรถยนต์ (หลังปรับปรุง)

TEMPORARY WORK INSTRUCTION						TWI No. FDPC-MC-0541-10-2018
APU/LINE : M, N, Q, R PART NO/ PART NAME: All Model PROCESS NAME:	Approve	Validate	Issue	Issued Date	Expired Date	Note : Supervisor is responsible to scrap this TWI once due date expires.
N+1	OPERATOR/USER	Method /APU QUA		11-Oct-18	11-Nov-18	
Check 100 % Dent 105 & Port Remain						
						
						
						
<p>* กรณี NG Dent หัวด้าม Ø Diameter 105 และ Port Remain หัวด้ามหลอกหัวด้ามพื้นที่แม่ปั๊ว และหัวด้ามงาน GoodPart หัวด้ามหลอกหัวด้ามเดิมที่แม่ปั๊ว ให้หัวด้ามหลอกหัวด้ามเดิมที่แม่ปั๊ว</p>						
F-3-QC-0GG-510 Edt date: 11-Jul-2018 Rev #.01						

แผนภาพที่ 7 Temporary work instruction

4.5 ทดลองและวิเคราะห์ผล

ภายหลังให้ผู้ปฏิบัติงานในสายการผลิต Line N ใช้ Temporary work instruction และดำเนินการเก็บข้อมูลของเสียอีกรังส์ ในเดือนพฤษภาคม โดยมีผลเป็นดังนี้

4.5.1 ปัญหา Dent105 มีของเสียรวม 410 ชิ้น คือ

- กระบวนการตรวจสอบก่อน Washing มีของเสียจากปัญหา Dent105 จำนวน 283 ชิ้น แบ่งเป็น Rework 210 ชิ้น และทิ้งชิ้นงาน 63 ชิ้น

- กระบวนการ CLS1 มีของเสียจากปัญหา Dent105 จำนวน 127 ชิ้น แบ่งเป็น Rework 103 ชิ้น และทิ้งชิ้นงาน 24 ชิ้น

4.5.2 ปัญหา Port NG (Remain) มีของเสีย 115 ชิ้น แบ่งเป็น Rework 90 ชิ้น และทิ้งชิ้นงาน 25 ชิ้น

5. สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ได้นำไปตรวจสอบ แผนภูมิพาร์โต แผนผังสาเหตุและผล มาใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา และใช้เทคนิคการระดมสมองเพื่อหาแนวทางแก้ไข ซึ่งเสนอให้เพิ่มจุดตรวจสอบก่อนกระบวนการล้างชิ้นงานที่เน้นการตรวจสอบในจุดที่เป็นปัญหาหลัก โดยสร้างเอกสารวิจัยปฏิบัติงานพื้นฐานในตรวจสอบขึ้นใหม่เพื่อให้เกิดมาตรฐานในการทำงาน แล้วภายใน 1 เดือน ได้ทำการเก็บข้อมูลของเสียอีกรังส์ที่ CSL1 และจุดที่เพิ่มวิธีการปฏิบัติงานก่อนเข้ากระบวนการล้างรวมของเสียแล้ว พบร่องของเสียจากปัญหา Dent105 และ Port NG (Remain) ลดลงจาก 789 ชิ้นเหลือ 525 ชิ้น หรือลดลง 264 ชิ้น คิดเป็น 33.5% หรือประหยัดต้นทุน 60,720 บาท ขณะเดียวกันจำนวนของเสียที่เข้าสู่กระบวนการ Rework ลดลงเช่นกัน โดยภายหลังการปรับปรุงงานทำให้มีชิ้นงานเข้าสู่กระบวนการ

Rework น้อยลง โดยปรับเปลี่ยนการจ้างล่วงเวลาเป็นทุกวันสุดร์ ครั้งละ 4 ชั่วโมง ชั่วโมงละ 60 บาทแทน หรือ 960 บาทต่อเดือน หรือลดลง 1,600 บาทต่อเดือน โดยรวมแล้วลดต้นทุนได้ 62,320 บาทต่อเดือน

5.2 ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากงานวิจัยนี้เป็นโครงการนำร่องในระยะแรกเท่านั้น ในอนาคตอาจนำปัญหา Bore Remain รูท่อ สำหรับน้ำมันไฟล์ผ่านมีรอยหลอกหรือปัญหาอื่นๆ ในลำดับถัดไป ซึ่ง ได้คำนับไว้แล้วในแผนภูมิพาร์โต ตาม หลักการ 80:20 มาทำการวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางในการลดของเสีย รวมถึงการปรับปรุง (Modified) เครื่องจักรซึ่งยังไม่สามารถดำเนินการได้ในครั้งนี้

6. เอกสารอ้างอิง

- [1] Montgomery, Douglas C., **Introductionto Statistical Quality Control.** 7th Edition, Wiley, USA. 2012.
- [2] Parijat Bhangale, Rajesh Dhake, Gajanan Gambhire, Reduction in Defects of Car Body Panel Using 7QC Tools Approach, In Proceeding of the National Conference on, Modeling, Optimization and Control (NCMOC) 2015, 4 th -6 th March 2015, Pune, Maharashtra, India, 1-5, 2015.
- [3] พิพัฒพงษ์ ศรีชันนะ และพรประเสริฐ ขาวลำชาร, การลดของเสียในกระบวนการผลิตอิฐบล็อก กรณีศึกษา : บริษัท มหาอาณาจักร จำกัด. ปัญหาพิเศษ วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรธานี, 2555.
- [4] ยุทธอรุณ คงจันทร์, การลดของเสียในกระบวนการนึ่งยางรถชนต์, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยชนบท ปีที่ 8 ฉบับที่ 15 เดือนมกราคม – เมษายน 2557. 49 – 57, 2557.
- [5] ศิริสกร เบญมาสิทธิ์ และรัตนิกร กิจกตา, การลดของเสียจากกระบวนการผลิตไส้กรอก โดยการประยุกต์ใช้ แนวคิด DMAIC กรณีศึกษา: โรงงานอุตสาหกรรมอาหาร, วารสารวิชาการคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม : เทพสตรี I-TECH ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2559, 77 – 83, 2559.
- [6] ปฐุมพงษ์ หอมศรี และจักรพร摊 คงชัน, การลดของเสียในกระบวนการผลิตชิ้นส่วนนีคพลาสติกสำหรับ ชิ้นส่วนยานยนต์โดยใช้หลักการออกแบบการทดลอง, วิศวกรรมสารเคมีบัณฑิต ปีที่ 3 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม - ธันวาคม 2556, 73 – 95, 2556.
- [7] ปรีชา เอี่ยมสะอาด, การลดของเสียจากการผลิตชิ้นส่วนที่ใช้ปืนส่วนประกอบภายในเรือ, การ ค้นคว้าอิสระ วิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2551.
- [8] อรยา พูลทรัพย์, การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน, แหล่งที่มา <http://km.fsh.mi.th/wp-content/uploads/2016/08/103.pdf>, เข้าถึงเมื่อ 10 พฤษภาคม 2560.